

Redactioneel

De Nederlandse overheid heeft geen smaak. De voornaamste mecenas op het terrein van kunst en cultuur onthoudt zich principieel van een artistiek oordeel. Deze opstelling gaat terug naar het liberale leerstuk van het midden van de vorige eeuw. Het in 1862 door Thorbecke geformuleerde adagium aangaande de staatsonthouding op het terrein van kunst en wetenschap blijkt niet aan relevantie te hebben ingeboet. Bij het beoordelen van kunstproducten laat de overheid zich adviseren door een brede schare deskundigen, verenigd in een nog steeds uitdijend netwerk van adviesraden en fondsen.

Over de praktijk van het adviseren schrijft Robert Oosterhuis in het openingsartikel van dit *Boekmancahier*. Op basis van interviews met betrokkenen en indrukken opgedaan tijdens vergaderingen van de Amsterdamse Kunstraad schetst hij een beeld van de problemen die de kunstadviseurs bij hun werkzaamheden tegenkomen. Van de adviseurs wordt verwacht dat zij hun individuele - artistieke - voorkeuren opzij zetten en dat zij zich niet laten leiden door persoonlijke - materiële - belangen. Dit brengt de adviseurs in een *rolconflict*, een structureel kenmerk van kunstadvisering, dat los staat van de individuele integriteit van de betrokkenen.

De laatste jaren hebben stadsbestuurders en stadsplanners kunst en cultuur ontdekt als dé oplossing voor een breed scala van typische grootstedelijke problemen. Door middel van zogenaamde *impact-studies* meent men te kunnen aantonen dat investeringen in cultuur een positief effect hebben op andere sectoren van het economisch leven. In deze visie brengt cultuur geld op - het *multipliereffect* - en verschaft de stad een nieuwe en sterkere economische basis. Forse investeringen in cultuur zijn integraal onderdeel van de *city-marketing*. De bouw van theaters, musea,

operahuizen et cetera leidt op termijn niet alleen tot positieve economische effecten, maar verbetert daarnaast de 'kwaliteit' van het stedelijk leven. In publikaties over de 'nieuwe' rol van de kunsten wordt met name dit laatste aspect sterk aangezet. Inez Boogaarts plaatst in 'Stad, kunst, cultuur', het tweede artikel van het *Boekmancahier*, een aantal vraagtekens bij deze vooronderstellingen. In een kritische analyse stelt Boogaarts vast dat publikaties over de betekenis van kunst en cultuur voor de stad, uitblinken in pretentieuze plannenmakerij, het verkondigen van halve waarheden en het wekken van overspannen verwachtingen.

Onderzoek naar cultuurdeelname van jongeren leidt in de regel tot de conclusie dat de belangstelling van de jeugd voor de gevestigde kunsten gering is. Het bevorderen van kunstparticipatie van jongeren is ondergebracht bij de Directie Jeugdbeleid van het ministerie van WVC en merkwaardigerwijs bij de Sectie Preventie. Dit preventieve jeugdbeleid heeft onder meer tot doel de kunstparticipatie te bevorderen, waarbij de onderliggende gedachte is dat kunstconsumptie allerlei vermeende positieve effecten heeft. Dick van Zuilen stelt voor het onderzoek naar kunstdeelname van jongeren in een ander perspectief te plaatsen. Niet de gevestigde cultuur staat daarbij centraal; het accent ligt op de erkenning van door jongeren zelf geproduceerde cultuurproducten.

Paul Schnabel, hoogleraar geestelijke gezondheidszorg aan de Rijksuniversiteit Utrecht, Maarten Mourik, voormalig Nederlands ambassadeur bij de Unesco en Theo Quené, voorzitter van de Sociaal-Economische Raad en het Prins Bernard Fonds, becommentariëren in de rubriek *Reacties* het artikel van Abram de Swaan 'Alles is in beginsel

overal' (*Boekmancahier* nr. 6, december 1990). Hans Blokland reageert in dezelfde rubriek op het commentaar van Ton Bevers en Hugo Verdaasdonk op zijn eerder verschenen artikel 'Over cultuurspreiding, distinctie en beschaving' (*Boekmancahier* nr. 5, september 1990).

In de rubriek *Discussabel* is de integrale rede opgenomen van mr. J. de Ruiter, voorzitter van de Raad voor de Kunst, uitgesproken tijdens het openbare gedeelte van de plenaire vergadering van de Raad op 10 december 1990. Het *Boekmancahier* wordt gecompleteerd met een serie boekbesprekingen, de rubrieken *Onderzoeksberichten* en *Onderwijsberichten*. Berend Jan Langenberg doet verslag van de *6th international conference on cultural economics* in het Zweedse Umea. Het *Boekmancahier* wordt besloten met een *Agenda* en een losbladig register over de eerste twee jaargangen.

De redactie

Bibliografische gegevens

Zonder auteur (1991) 'Redactioneel'. In: *Boekmancahier*, jrg. 3, nr. 7, 4-5.